

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W OLECKU

Raport z analizy wyników ankiet skierowanych do uczniów klas III gimnazjów powiatu oleckiego przeprowadzonych w roku szkolnym 2013/2014

Metodologia badań.

Badania miały na celu:

- rozpoznanie uczniów kończących naukę w gimnazjum w roku szkolnym 2013/2014 pod kątem wyboru przyszłej szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu,
- uzyskanie informacji o tym, jakich kierunków kształcenia zawodowego wg ankietowanych brakuje w ofercie edukacyjnej oleckich szkół ponadgimnazjalnych zawodowych,
- wskazanie przez respondentów, jakie jest ich zapotrzebowanie na usługi doradcze w zakresie planowania kariery edukacyjno – zawodowej na poziomie nauki w gimnazjum,
- poznanie, co lub kto ma największy wpływ na podejmowany przez uczniów wybór szkoły ponadgimnazjalnej.

Ankieta została opracowana przez Powiatowego Koordynatora ds. Doradztwa Edukacyjno – Zawodowego z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Olecku.

Badania wśród uczniów klas III zostały przeprowadzone w miesiącach grudzień – styczeń bieżącego roku szkolnego przez liderów doradztwa zawodowego z gimnazjów w ramach prowadzonej współpracy w realizacji zadań z doradztwa edukacyjnego i zawodowego dla uczniów.

W badaniach brały udział następujące gimnazja zlokalizowane w powiecie oleckim:

1. Zespół Szkół w Olecku, Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. J. Twardowskiego w Olecku – 27 uczniów.
2. Gimnazjum nr 2 im. M. Kopernika w Olecku – 102 uczniów.
3. Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi w Kijewie – 16 uczniów.
4. Zespół Szkół w Babkach Oleckich, Gimnazjum w Babkach Oleckich – 13 uczniów.

5. Zespół Szkół w Judzikach, Gimnazjum w Judzikach – 7 uczniów.
6. Zespół Szkół w Sokółkach, Gimnazjum w Sokółkach – 17 uczniów.
7. Publiczne Gimnazjum w Kowalach Oleckich – 32 uczniów.
8. Gimnazjum w Świętajnie – 34 uczniów.
9. Publiczne Gimnazjum w Wieliczkach im. Jana Pawła II – 47 uczniów.

WPROWADZENIE

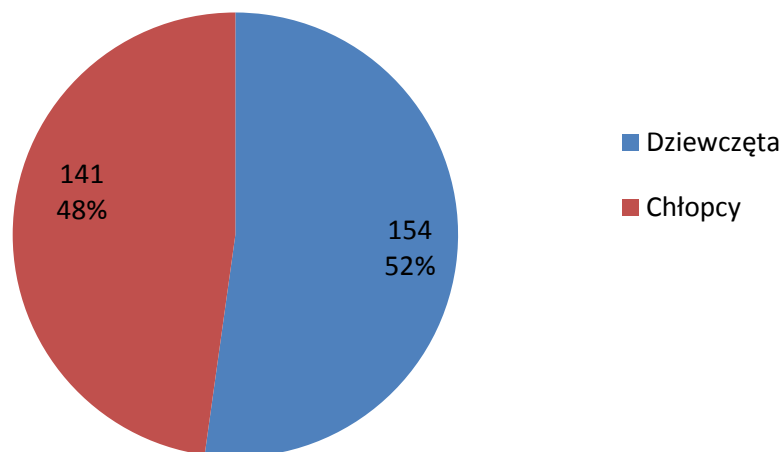
Dokonane opracowanie na podstawie zgromadzonych danych pozwoliło na poznanie , opisanie i zdiagnozowanie planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży szkół gimnazjalnych oraz uzyskanie wiedzy na temat korzystania przez młodzież gimnazjalną z usług doradztwa i poradnictwa zawodowego. Badanie zostało przeprowadzone wśród uczniów ostatnich klas gimnazjów na terenie powiatu oleckiego. Badanie zrealizowane zostało na próbie **295 uczniów**.

W badaniach zastosowano wprowadzające pytanie o płeć respondentów oraz pytania zasadnicze dotyczące preferencji uczniów w zakresie planowanego wyboru typu szkoły ponadgimnazjalnej w postaci kafeterii zamkniętej. W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o podanie konkretnej nazwy szkoły ponadgimnazjalnej, w której zamierają kontynuować naukę w roku szkolnym 2014/2015. Poproszono również gimnazjalistów o podanie własnych propozycji do oferty edukacyjnej oleckich szkół ponadgimnazjalnych, chodziło o wymienienie nazw zawodów, w jakich chcieliby kształcić się w naszym mieście. Zadano także pytanie dotyczące przyszłości zawodowej uczniów – czy na obecnym etapie edukacyjnym wiedzą, jaki zawód chcieliby wykonywać. Wprowadzono także pytania filtrujące na temat, co lub kto ma największy wpływ na podjęcie przez nich decyzji edukacyjno – zawodowej. Patrząc na trafność dokonywanych przez uczniów wyborów szkół ponadgimnazjalnych ważne było pytanie o poziom ich wiedzy na temat planowania własnej ścieżki edukacyjno – zawodowej, kto w tym temacie w gimnazjum ich wspiera i jak oni to wsparcie w swojej szkole oceniają. Poproszono także respondentów o wypowiedzenie się na temat roli doradcy zawodowego, czy chcieliby uczestniczyć w zajęciach systematycznie prowadzonych przez tego specjalistę oraz, czy ich zdaniem taki specjalista powinien być w gimnazjum.

Badania przebiegły właściwie, uczniowie chętnie wypełniali ankiety i nie mieli z nimi większych problemów.

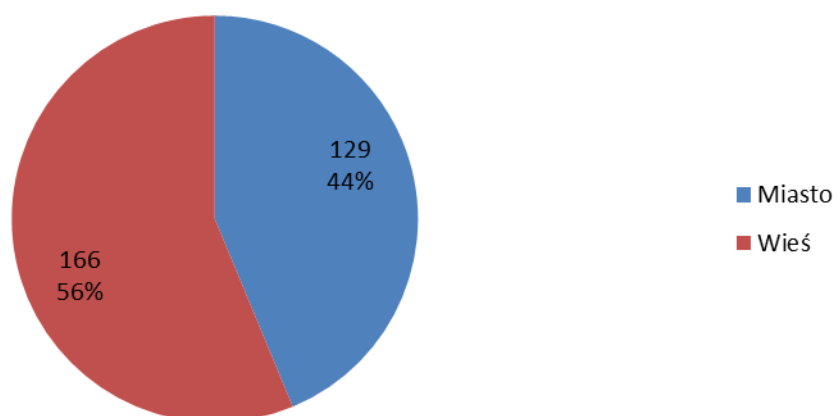
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Wykres 1. Struktura respondentów - płeć.

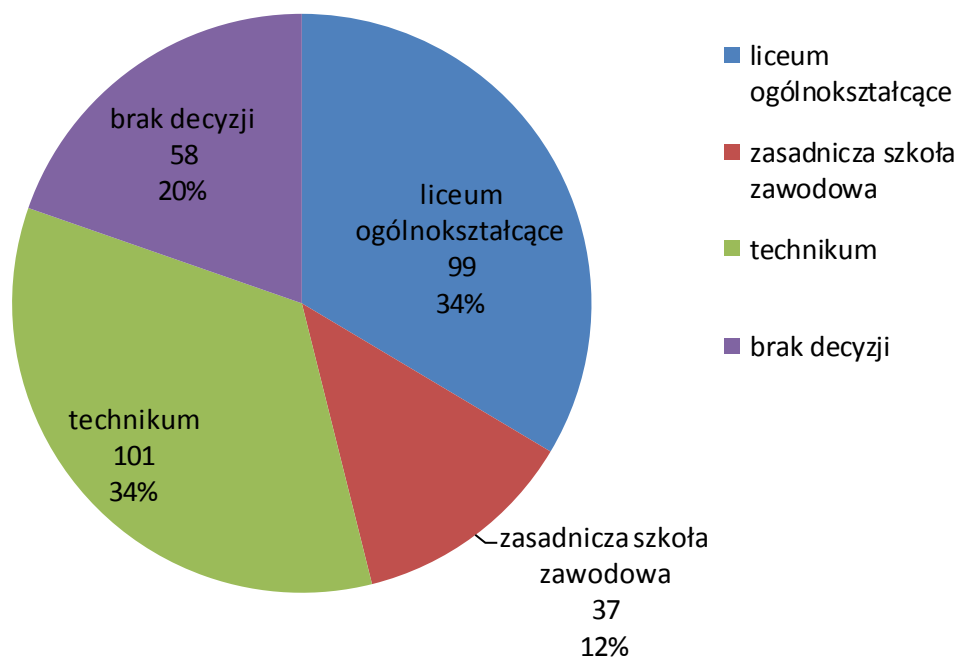
Badaniami objętych zostało **295 gimnazjalistów** - w tym **154 dziewczyny** i **141 chłopców**.

Wykres 2. Lokalizacja gimnazjum - miasto, wieś.

Najliczniejszą grupę stanowili uczniowie z gimnazjów zlokalizowanych na wsiach - **56% (166 uczniów)** wszystkich badanych.

Wykres 3. Deklarowany wybór typu szkoły ponadgimnazjalnej.

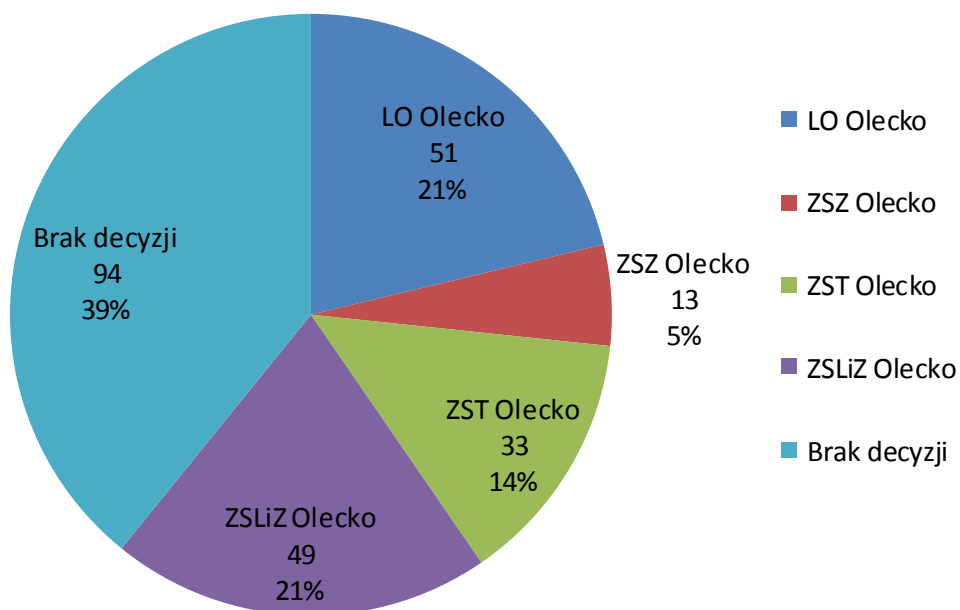

Wyniki nie sumują się do 100 %. Zdarzały się przypadki, że uczniowie zaznaczali dwie odpowiedzi.

Widać wyraźne preferencje w wyborze szkół zawodowych: na **poziomie technikum** - **34% badanych (101 uczniów)**, a na poziomie **zasadniczej szkoły zawodowej** – **12 % (37 uczniów)**. Wybór **liceum ogólnokształcącego łącznie deklaruje 34 % (99 uczniów i uczennic)**. Jeszcze decyzji o wyborze szkoły ponadgimnazjalnej **nie podjęło 20 % badanych (58 respondentów)**. Zgromadzone dane pozwalają stwierdzić, że widoczne jest zwiększone zainteresowanie szkołami zawodowymi na rzecz liceów ogólnokształcących.

Uwagę zwraca dość duża popularność szkół technicznych. Ich niewątpliwą zaletą jest fakt uzyskania kwalifikacji zawodowych już po trzech bądź czterech latach kształcenia, co nie ma miejsca w przypadku liceów ogólnokształcących. Technika również pozostawiają otwartą możliwość kontynuowania nauki na wyższej uczelni po zdaniu egzaminu maturalnego.

Wykres 4. Wybierane przez uczniów szkoły ponadgimnazjalne w Olecku

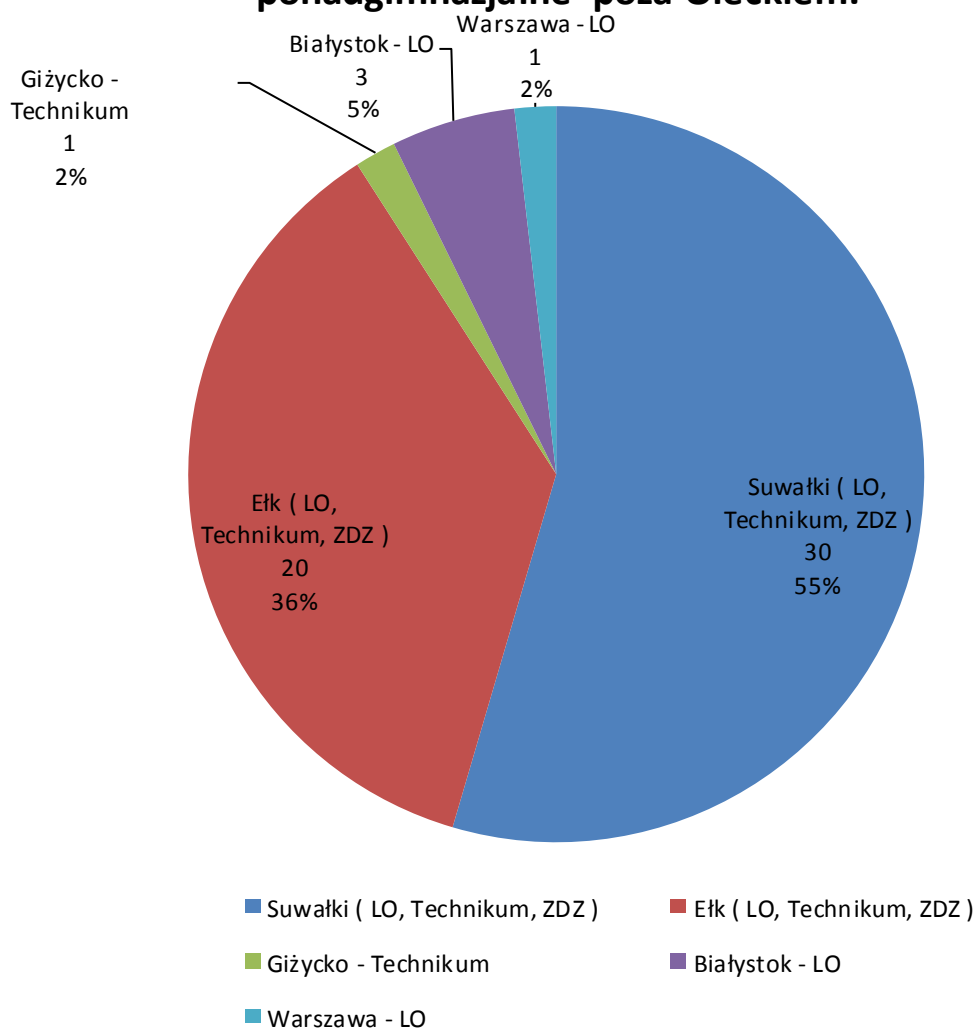

Wyniki nie sumują się do 100 %. Zdarzały się przypadki, że uczniowie zaznaczali dwie odpowiedzi.

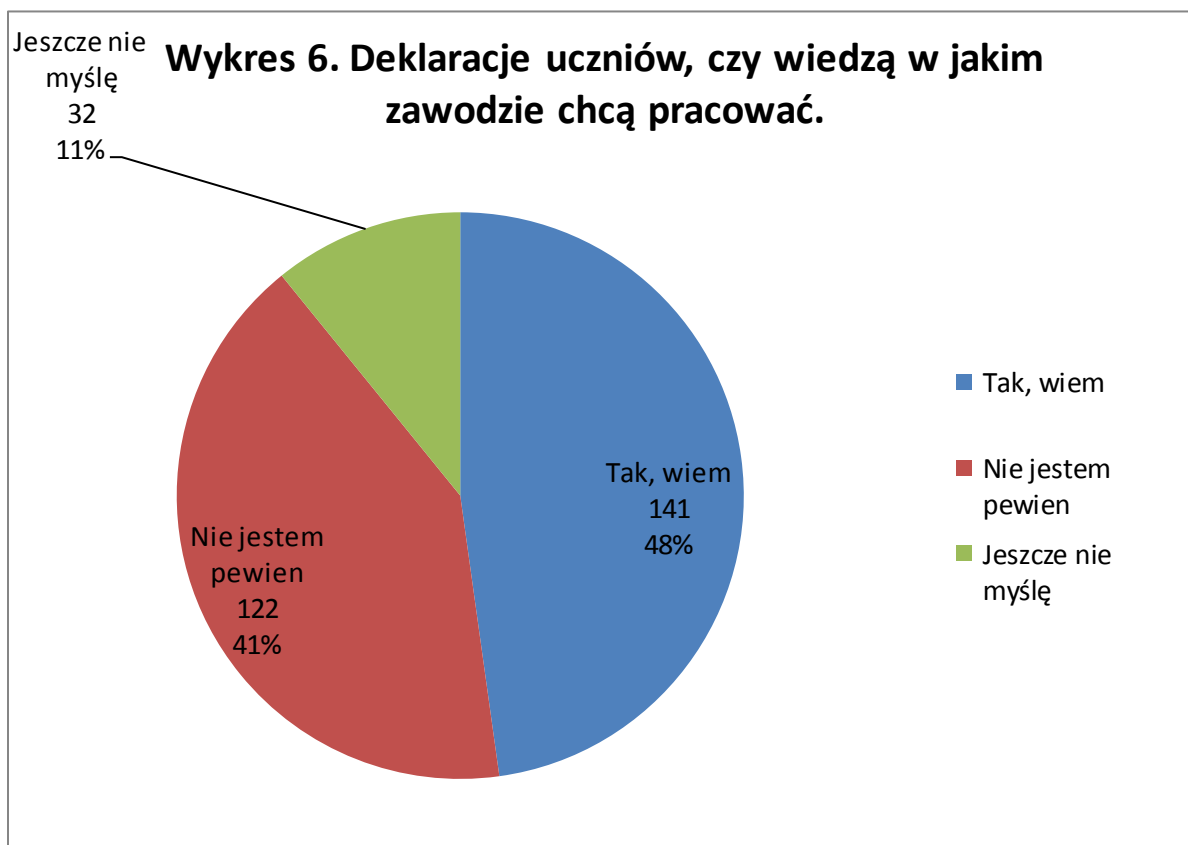
Z dostępnych na terenie miasta Olecka szkół ponadgimnazjalnych badani uczniowie jednak, wbrew podanym wcześniej deklaracjom, co do wyboru typu szkoły ponadgimnazjalnej, najchętniej wybierali **Liceum Ogólnokształcące – 21 % (51 uczniów)**, w następnej kolejności wybór padł na **Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych – 21 % (49 uczniów)**. **Zespół Szkół Technicznych** jako miejsce nauki w następnym roku szkolnym **wybrało 19 % badanych (46 uczniów)**.

Duża część respondentów jeszcze nie podała szkoły, w której zamierza się uczyć. **Jest to 94 uczniów**. Wśród tej liczby uczniów padały takie odpowiedzi, że nie znają nazwy szkoły ponadgimnazjalnej, bądź nie jest im znana oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych z Olecka. **23 uczniów spośród 94 właśnie taki powód podało, dlaczego nie wymienia nazwy konkretnej szkoły**.

Wykres 5. Wybierane przez uczniów szkoły ponadgimnazjalne poza Oleckiem.

Część tegorocznych absolwentów gimnazjów z powiatu oleckiego deklaruje chęć nauki poza naszym powiatem. Najwięcej spośród nich wybiera naukę **w Suwałkach – 55% (30 uczniów)**, następnie w **Etku – 36 % (20 osób)**. Wybory, ale w niedużych ilościach, padają także na takie miasta jak: **Giżycko, Białystok, Warszawa**. Z uzyskanych danych wynika, że **55 respondentów zamierza podjąć naukę na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej w innych miejscowościach niż Olecko**. Najwięcej gimnazjalistów, którzy zamierzają kontynuować naukę poza naszym powiatem uczy się w Wieliczkach, Kowalch Oleckich, Olecku i Świątajnie.

Gimnazjaliści pytani szczegółowo o to, kim planują zostać w przyszłości wskazali kilkadziesiąt różnego rodzaju profesji i zawodów. **48 % (141 uczniów)** ankietowanych podało nazwy konkretnych zawodów, które chcieliby wykonywać w przyszłości. Spośród zawodów wymienianych zdecydowana większość wymaga posiadania wyższego wykształcenia. W tej kategorii pojawiły się między innymi następujące zawody: informatyk, zawody prawnicze, lekarze różnych specjalności, psycholog, nauczyciele o różnych specjalnościach, dziennikarz, architekt, żołnierz zawodowy, policjant, strażak, marynarz, pilot, biolog, leśnik, weterynarz. Wśród profesji zawodowych na poziomie zasadniczym i technicznym uczniowie podawali takie zawody jak: mechanik, logistyk, kucharz, fryzjer, rolnik, murarz, sprzedawca, architekt krajobrazu, geodeta, cukiernik, ogrodnik.

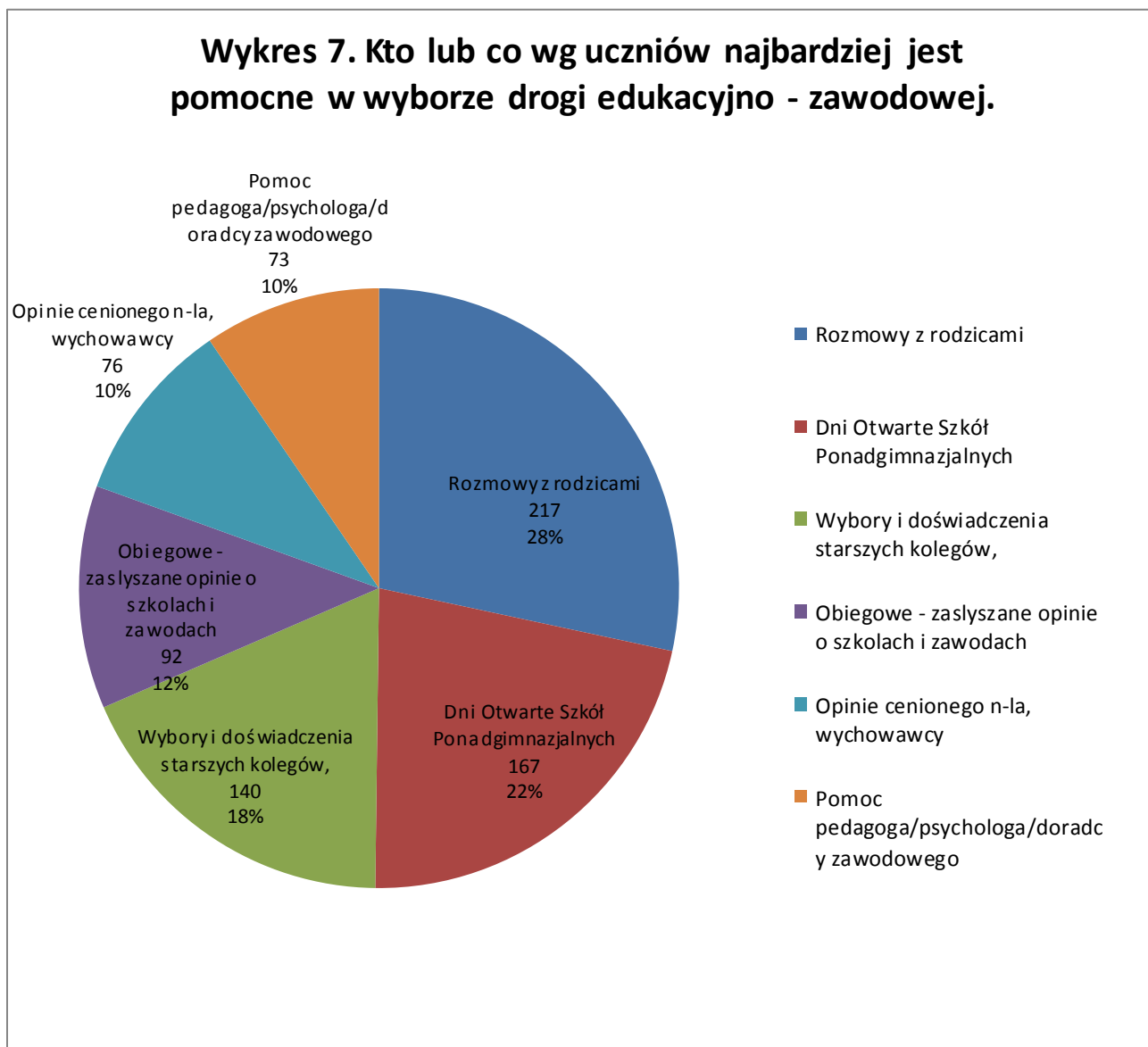
Z kolei 41 % (122 osoby) nie są pewne, kim chcą zostać w przyszłości, jaki wykonywać zawód. **11% respondentów (32 osoby) uważa, że jeszcze ma czas i o tym nie myśli.**

Uczniowie zostali poproszeni o podanie własnych propozycji, co do kierunków kształcenia w Olecku. Wskazali oni wiele propozycji, część wymienianych przez uczniów zawodów jest już obecna w ofercie edukacyjnej. Ze zgromadzonego zbioru propozycji zawodów wymienić można następujące:

- na poziomie **zasadniczej szkoły zawodowej: dekarz, cieśla, fotograf, krawiec;**

- na poziomie **technikum**: fototechnik, technik analityk, technik elektronik, technik leśnik, technik turystyki wiejskiej, technik organizacji reklamy, technik ogrodnik, technik technologii chemicznej, technik technologii odzieży;

- na poziomie **szkoły policealnej**: technik farmaceutyczny, opiekun medyczny, opiekunka środowiskowa, opiekunka dziecięca, technik usług kosmetycznych.

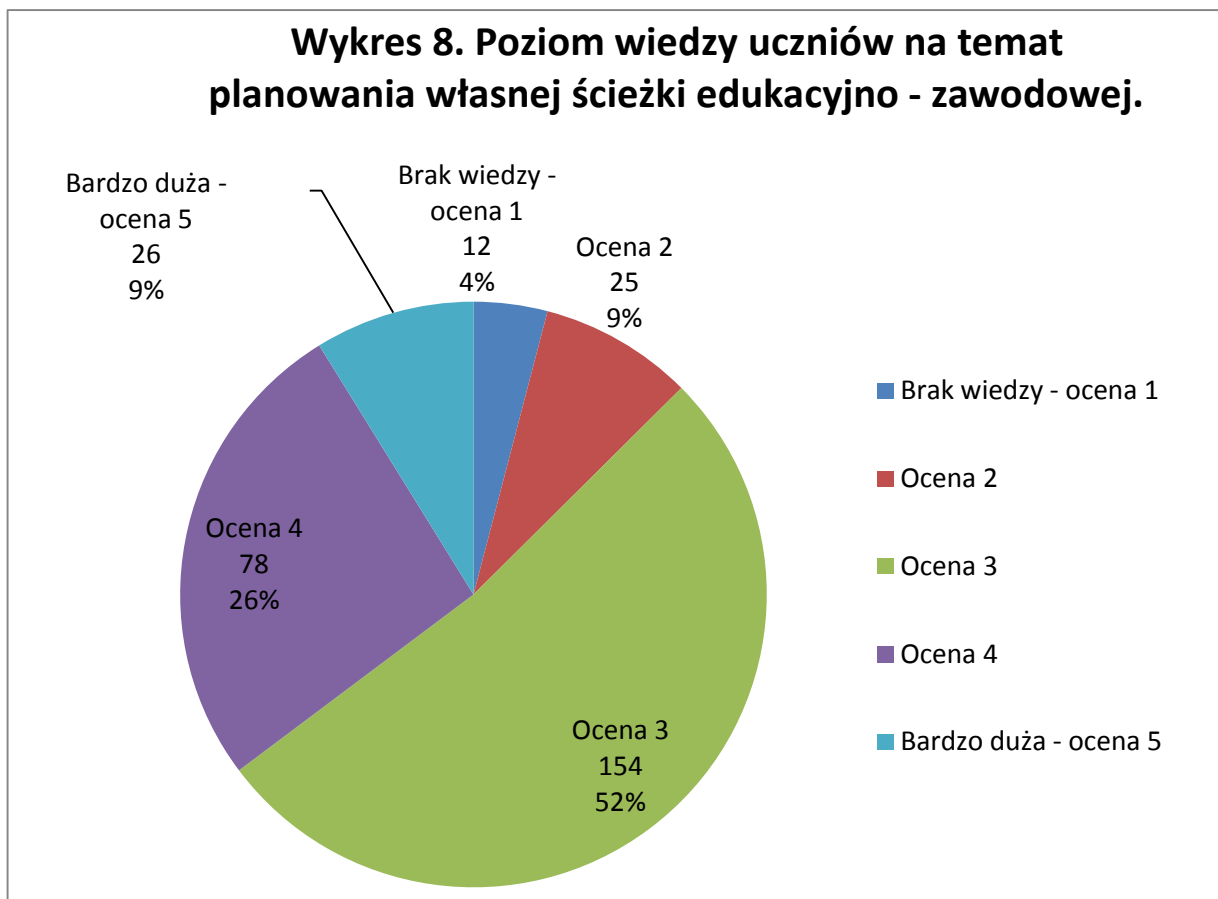

Wyniki nie sumują się do 100 %. Była możliwość udzielenia kilku odpowiedzi.

W odpowiedzi na pytanie, kto pomaga uczniom w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu respondenci mieli możliwość wyboru 3 spośród 8 podanych możliwości. Zdecydowana większość, bo **217 gimnazjalistów** odpowiedziało, że wyboru dokonają sami, po rozmowach ze swoimi rodzicami. Tak więc to rodzice są tymi najważniejszymi osobami

doradzającymi gimnazjalistom w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej oraz zawodowej. Ważnymi doradcami w omawianych kwestiach są również starsi koledzy, ich własne wybory i doświadczenia (do nich o poradę zwróciłoby się 140 nastoletnich respondentów). Z punktu widzenia wyboru szkoły ponadgimnazjalnej dla 92 tegorocznych absolwentów ważne są zasłyszane opinie o szkołach i zawodach. Również nauczyciele i specjaliści z gimnazjów (psycholog, pedagog, doradca zawodowy) wpływają na tego typu wybory (dla 76 i 73 kolejno dla każdej z wymienionych kategorii).

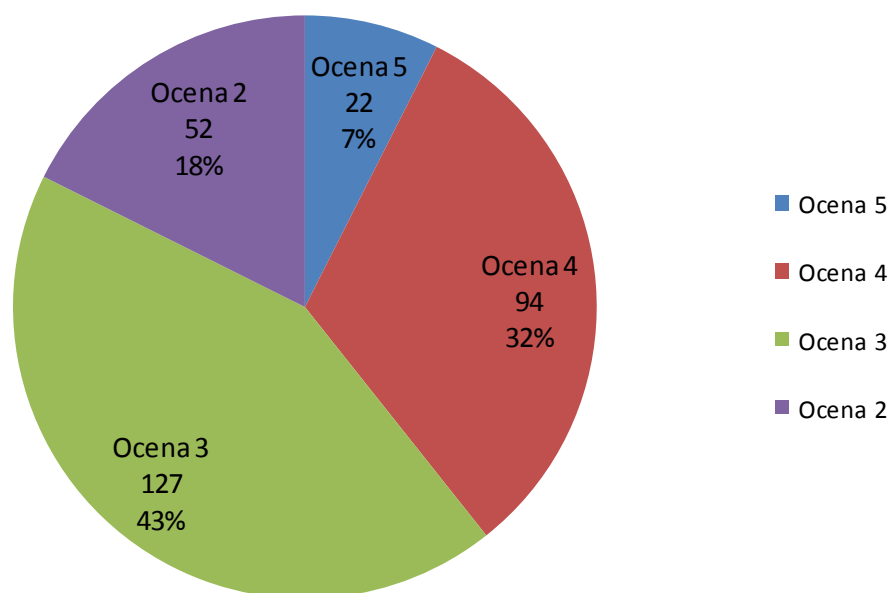
Zdecydowana większość respondentów , jako najbardziej pomocną formą w podjęciu przez nich decyzji o wyborze szkoły ponadgimnazjalnej podało **Dni Otwarte Szkół Ponadgimnazjalnych**. Za tym sposobem informowania ich o ofertach edukacyjnych szkół ponadgimnazjalnych opowiedziało się **167 uczniów**. **Targi Edukacyjne** wskazało **38 uczniów**.

Respondenci zostali poproszeni również o określenie poziomu swojej wiedzy na temat planowania własnej ścieżki edukacyjno – zawodowej (pozyskiwanie wiadomości o sobie samym, swoich zainteresowaniach, predyspozycjach, ścieżkach edukacyjnych, świecie zawodów, informacji o rynku pracy, możliwościach zdobywania kwalifikacji zawodowych).

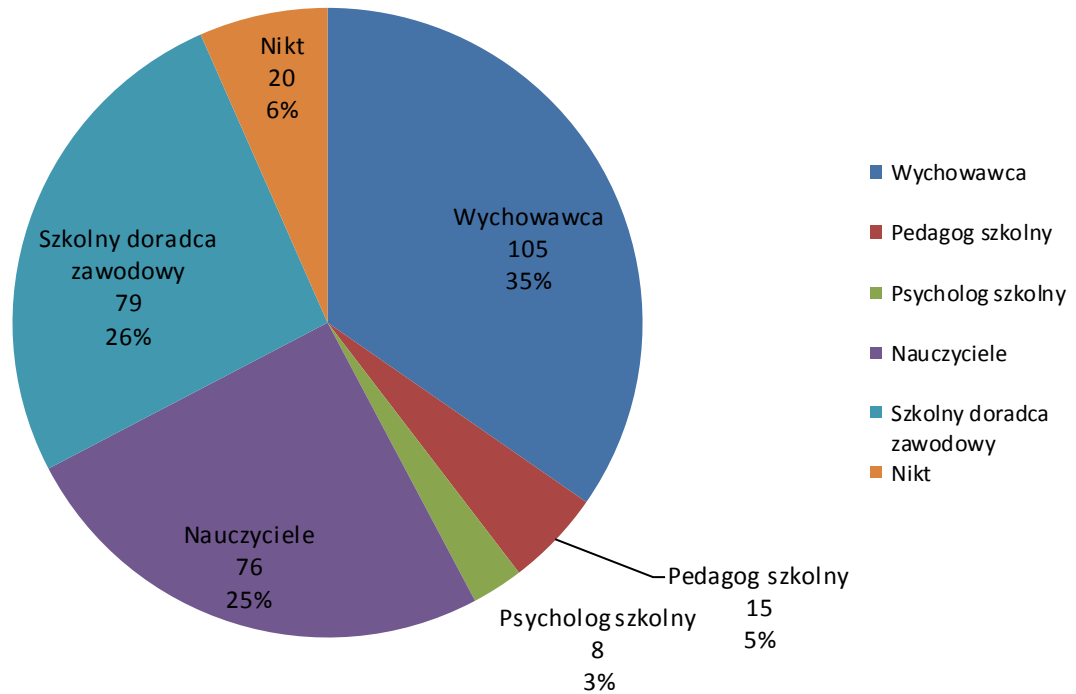
52% (154 uczniów) swój poziom wiedzy na powyższy temat **oceniło na ocenę dostateczną**. Jako zadawalający poziom, to jest na **ocenę dobrą i bardzo dobrą oceniło siebie 104 uczniów**. Do niskiego poziomu wiedzy przyznało się **37 uczniów**.

Wykres 9. W jakim stopniu, w ocenie uczniów, ich gimnazjum pomaga im w podejmowaniu decyzji zawodowej.

Z kolei na pytanie, w jakim stopniu szkoła pomaga w planowaniu wyborów edukacyjno – zawodowych **zdecydowana większość respondentów działania gimnazjów w tym zakresie oceniła na poziomie dostatecznym**. Taką ocenę swym placówkom wystawiło **127 uczniów**. Natomiast **ocenę dobrą wystawiło 92 ankietowanych**, zaś **bardzo dobrą – 22**. Jednak **52 uczniów na stosunkowo niskim poziomie ocenia świadczone uczniom usługi doradcze**.

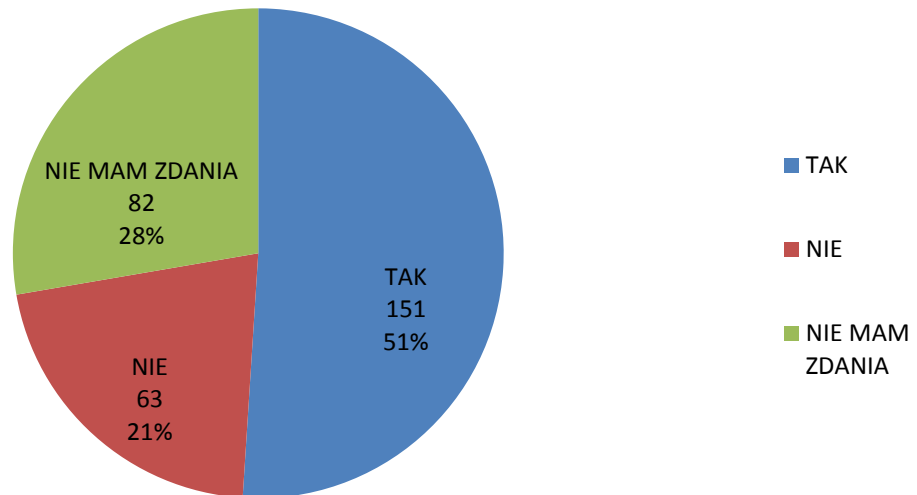
Wykres 10. Kto, wg uczniów, w gimnazjum pomaga im w podjęciu decyzji zawodowej.

Wyniki nie sumują się do 100 %. Uczniowie podawali więcej niż jedną odpowiedź.

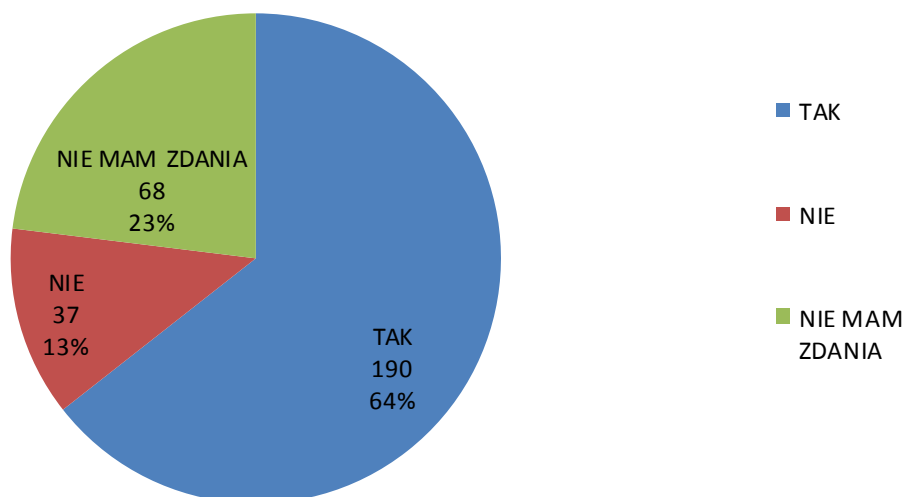
Uczniowie odpowiadając na pytanie, kto w ich gimnazjum pomaga uczniom w dokonywaniu przez nich wyborów edukacyjno – zawodowych (w kafeterii zamkniętej) wymieniali najczęściej wychowawcę (105 uczniów) i nauczycieli (76 uczniów). 79 ankietowanych wskazało doradcę zawodowego. Jednak z informacji, jakie posiadam w żadnym gimnazjum ogólnodostępnym w powiecie oleckim nie jest na etacie bądź jego części zatrudniony doradca zawodowy. Być może uczniowie zasugerowali się zamieszczoną w kafeterii nazwą tego specjalisty. Warto odnotować, że **nieduża ilość uczniów, bo 23** wskazała na pedagoga lub psychologa szkolnego. Znaleźli się także uczniowie (niewielu, bo 20), którzy stwierdzili, że w ich gimnazjum nikt takich zawodoznawczych działań z pracujących tam nauczycieli i specjalistów nie prowadzi.

Wykres 11. Deklaracje uczniów o udziale w systematycznie prowadzonych zajęciach z doradcą zawodowym na terenie gimnazjum.

Zdecydowana większość respondentów (51 % - 151 uczniów) wyraziła chęć systematycznego uczęszczania na zajęcia z doradcą zawodowym, które prowadzone byłyby w ich gimnazjach. Przeciwnego zdania jest 63 uczniów. Zdania w tej sprawie nie ma 82 ankietowanych.

Wykres 12. Pogląd uczniów na temat zatrudnienia doradcy zawodowego w gimnazjum.

190 ankietowanych uczniów uważa, że w ich gimnazjum powinien być taki specjalista, jak doradca zawodowy, przeciwnego zdania jest zaledwie **37** uczniów. Zdania w tej sprawie nie ma **68** respondentów wypowiadających się na ten temat.

Podsumowanie i wnioski:

- 146** ankietowanych gimnazjalistów z powiatu oleckiego zadeklarowało możliwość dalszego kształcenia się na poziomie ponadgimnazjalnym w **Olecku**. Uwagę zwraca jednak dość duża ilość niezdecydowanych i niepewnych osób, co do wyboru typu szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu. Mowa jest tu o **94 uczniach**. Może to świadczyć o tym, że uczniowie ci uważają, iż mają jeszcze dużo czasu i ostateczną decyzję podejmą wiosną, kiedy rozpocznie się rekrutacja do szkół ponadgimnazjalnych.

2. Poza Oleckiem, w miejscowościach takich jak: Suwałki, Ełk, Giżycko, Białystok, Warszawa zamierza uczyć się **55 tegorocznych absolwentów** gimnazjów z naszego powiatu.
3. Zapytani o plany zawodowe gimnazjaliści w wielu przypadkach mają zupełnie sprecyzowane pomysły. Jest jednak dość duży odsetek badanych (**41 % - 122 uczniów**), który nie określił konkretnie swojej przyszłości zawodowej. W przypadku tej grupy nie zaznaczyło się przekonanie, że należy dużo wcześniej myśleć o swojej przyszłości zawodowej, gdyż ma to wpływ na osiągnięcie sukcesu i satysfakcji z wykonywanej pracy.
4. Uczniowie podawali wiele propozycji zawodów do oferty edukacyjnej oleckich szkół ponadgimnazjalnych. Część wymienianych przez uczniów zawodów figuruje już w obecnej ofercie . Ze zgromadzonego zbioru propozycji zawodów wymienić można następujące:
 - na poziomie **zasadniczej szkoły zawodowej: dekarz, cieśla, fotograf, krawiec;**
 - na poziomie **technikum: fototechnik, technik analityk, technik elektronik, technik leśnik, technik turystyki wiejskiej, technik organizacji reklamy, technik ogrodnik, technik technologii chemicznej, technik technologii odzieży;**
 - na poziomie **szkoły policealnej: technik farmaceutyczny, opiekun medyczny, opiekunka środowiskowa, opiekunka dziecięca, technik usług kosmetycznych.**
5. Za najbardziej atrakcyjną formę przedstawienia ofert edukacyjnych przez oleckie szkoły ponadgimnazjalne ankietowani uczniowie uznali **Dni Otwarte Szkół Ponadgimnazjalnych**. Można przypuszczać, że zależy im na bliższym poznaniu każdej placówki, zarówno pod kątem oferty edukacyjnej, jak i warunków lokalowych, bazy warsztatowej, wyposażenia w sprzęt i materiały edukacyjne.
6. Podsumowując kwestię konsultacji uczniów gimnazjów dotyczących wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej można stwierdzić, że uczniowie najbardziej kierują się radami niespecjalistycznymi, tj. swoich rodziców oraz starszych kolegów i koleżanek. Natomiast stosunkowo nieduża ich ilość odczuwa potrzebę przedyskutowania ewentualnych wątpliwości oraz trafności decyzji ze specjalistami (pedagogami, psychologami, doradcami zawodowymi). Zważywszy, iż całkiem spore jest zaufanie gimnazjalistów do swoich wychowawców i nauczycieli, uważa się, iż w kwestii

rozwoju doradztwa zawodowego to właśnie szkoła może stanowić pomost i zachętę do udziału młodzieży gimnazjalnej w bardziej specjalistycznej formie pomocy z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego. Niezależnie od porad płynących ze strony różnych osób, ankietowani wyrazili pogląd, iż ostateczna decyzja odnośnie wyboru szkoły ponadgimnazjalnej w zdecydowanej większości leży po stronie samego gimnazjalisty.

7. Z przeprowadzonych badań wynika, że dla ankietowanych uczniów rodzice są najważniejszymi osobami doradzającymi w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej oraz zawodowej. Tak być powinno, ale pod warunkiem, że wybory te są przemyślane, skonsultowane ze specjalistami, przedyskutowane ze świadomymi rodzicami. Uczniowie często jednak dokonują wyborów samotnie, przypadkowo, a nawet czasami nieodpowiedzialnie. Większość ankietowanych uczniów (**51 % - 151**) zadeklarowało, że chciałoby systematycznie uczestniczyć w zajęciach prowadzonych przez **specjalistę – doradcę zawodowego**. Natomiast aż **64 % (190 uczniów)** jest zdania, że **w gimnazjum powinien być właśnie taki specjalista**, który wesprze ich w podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych. Ukazuje to dość pozytywne postrzeganie instytucji doradztwa zawodowego, które jawi się uczniom jako potrzebne i prawdziwie pomocne. Jest to budujące, bo świadczy o tym, że młodzi ludzie mają świadomość tego, że podejmowana po ukończeniu gimnazjum decyzja o dalszym kształceniu jest bardzo ważna i wymaga także specjalistycznego wsparcia.

Opracowanie: Krystyna Zdan – Powiatowy Koordynator ds. Doradztwa Edukacyjno – Zawodowego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Olecku.

Słowa podziękowania kieruję do wszystkich liderów doradztwa zawodowego z gimnazjów za pomoc i zaangażowanie w przeprowadzenie ankiet wśród swoich uczniów. Bez ich pomocy i wsparcia nie byłoby możliwe opracowanie niniejszego raportu.

